

DE KOFFIETAFEL

EVEN BIJPRATEN MET DE NIEUWE RENTMEESTER / No.7

Speciale
VIJF
editie

Met onder andere

**5 JAAR STICHTING NIEUWE RENTMEESTER & UNESCO
GROTE IMPULS VOOR GROOTSCHALIGE RENOVATIES
FESTIVITEITEN VOOR HET JUBILEUMJAAR**

**DE NIEUWE
RENTMEESTER**

VOORWOORD...

Een speciale zevende editie voor een feestelijk jaar. In de Koloniën van Weldadigheid vieren we vijf jaar UNESCO Werelderfgoedstatus, en ook De Nieuwe Rentmeester bestaat vijf jaar. Een dubbel jubileum dat in het teken staat van ontwikkeling, samenwerking en vooruitkijken.

In deze editie nemen we u mee langs vijf jaar rentmeesterschap in Veenhuizen. Een periode vol uitdagingen en mooie mijlpalen. Met een krachtige impuls voor de komende jaren werken we verder aan een uitstraling die recht doet aan de unieke geschiedenis van het gebied. We laten de restauratieplannen zien en presenteren het nieuwe Toeristisch Informatie Punt; een plek die Veenhuizen nog toegankelijker, gastvrijer en beter beleefbaar maakt.

Ook maakt u kennis met nieuwe collega's binnen de Nieuwe Rentmeester, de ondernemers van de Ondernemerskazerne stellen zich aan u voor en de kunstenaars van KUNST KRACHT in de voormalige Gestichtswachters kazerne laten zien wat zij doen: stuk voor stuk mensen die met hun inzet en creativiteit bijdragen aan de toekomst van Veenhuizen.

In deze speciale festivaleditie blikken we vooruit op een rijk programma vol activiteiten. Bezoekers en bewoners kunnen rekenen op pop-up exposities, een inspirerend congres over werelderfgoed, lezingen en een Erfgoedsepektakel. Nieuw dit jaar is Noordergloed: een podium voor jonge artiesten uit het Noorden, waar muziek, theater en verhalen samenkomen.

We kijken ernaar uit om dit bijzondere jaar samen met u te vieren!

HET TEAM

Van de nieuwe rentmeester

Het Rentmeester team is weer gegroeid! Afgelopen november hebben wij Bart Kerkdijk in het team verwelkomd. Hij komt vanuit BOEi voor twee dagen in de week het team ondersteunen als bouwkundige. Bart heeft uitgebreide ervaring met erfgoed restauraties: kennis die zeer nuttig is met alle projectontwikkeling dat op de planning staat. Daarnaast is Tessa Mul in maart gestart. Zij zal het verhaal van de Nieuwe Rentmeester en Veenhuizen beter op de kaart gaan zetten als marketing en communicatiespecialist. Haar brede achtergrond in toerisme en marketing komt goed van pas tijdens dit feestelijke jaar en opening van de nieuwe TIP.

DE NIEUWE RENTMEESTER BESTAAT 5 JAAR

Vijf jaar geleden kregen we de sleutel van Veenhuizen. Letterlijk.

In juni 2020 werd het ensemble van tientallen monumentale gebouwen en veertig hectare groen overgedragen aan Stichting De Nieuwe Rentmeester Veenhuizen. Vrijwel gelijktijdig kreeg de Kolonie Veenhuizen een plek op de UNESCO Werelderfgoedlijst.

Voor ons was dat het begin van een bijzondere reis. Een reis waarin we niet alleen voor het erfgoed zorgen, maar ook bouwen aan een toekomst voor het dorp. Want met een sleutel krijg je niet alleen toegang tot gebouwen, je krijgt ook verantwoordelijkheid.

“Wie zijn we? Waar staan we voor? En hoe geven we invulling aan zo’n grote opdracht?” Dat waren vragen die meteen op ons afkwamen. In hoog tempo moesten we ons bezit leren kennen en onze rol in het dorp vinden.

De eerste jaren stonden vooral in het teken van aanpakken. Want er lag genoeg werk. We troffen panden aan met lekkages, houtrot en achterstallig onderhoud. Gebouwen stonden leeg of werden antikraak gebruikt en het beheer van het gebied kon beter worden georganiseerd. Kort gezegd: er was werk aan de winkel.

Ook het dorp keek – en kijkt – kritisch mee. Terecht. Rentmeesterschap vraagt om zorg, duidelijkheid en soms ook om lastige keuzes. Erfgoed behouden betekent immers ook afspraken maken. Huur moet worden betaald en zorgvuldig omgaan met monumenten verwachten we van iedereen.

Goed rentmeesterschap doen we samen. Inmiddels staat er een kleine maar krachtige organisatie van zes mensen die dagelijks werkt aan beheer, onderhoud, verhuur en ontwikkeling. En het verschil begint zichtbaar te worden.

We zijn begonnen bij de basis. Panden zijn geschilderd, lekkages opgelost en houtrot hersteld. Het groenbeheer is structureel ingericht: grasmaaien, blad ruimen, boombeheer op orde en sloten en watergangen schoonhouden. Onlangs hebben we bijvoorbeeld de Vijfde Wijk uitgebaggerd en een aantal zieke bomen achter Bitter en Zoet geveld. Geen grote headlines misschien, maar wel het fundament onder een dorp dat toekomst heeft.

Tegelijk kijken we verder dan onderhoud alleen. Het verhaal van de Koloniën van Weldadigheid en van Veenhuizen als UNESCO Werelderfgoed vormt het vertrekpunt voor onze plannen.

Samen met de provincie Drenthe, de gemeente Noordenveld en andere partners investeren we in Veenhuizen als economische motor voor de regio. We restaureren en

herbestemmen monumenten en zoeken daarbij bewust naar nieuwe kolonisten: ondernemers en initiatieven die energie brengen naar het dorp. Mensen die iets willen toevoegen en die Veenhuizen verder helpen groeien.

De komende jaren werken we aan een reeks projecten binnen het 10-jarenplan voor restauratie en herbestemming en de Regio Deal. Denk aan de uitbreiding van het Nationaal Gevangenis museum, de circulaire ontwikkeling van het Maallustcomplex, de herinrichting van het Ambachtscluster en de restauratie van de Elektriciteitscentrale. Ook voor de pastorie, de rooms-katholieke kerk en het monument Vrede en Recht werken we aan nieuwe plannen.

Daarnaast groeit het culturele programma in het dorp. Festivals, kunstprojecten en nieuwe werkplekken voor makers vinden steeds vaker hun plek in Veenhuizen. Tegelijk investeren we in een betere ontvangst van bezoekers, met een nieuwe aanlandplek en een plek voor toeristische informatie aan de Oude Gracht. Vijf jaar na de

start staan we op een mooi punt. De eerste resultaten zijn zichtbaar: het dorp bruist steeds meer en nieuwe ondernemers, initiatieven en samenwerkingen geven Veenhuizen nieuwe energie. We zijn trots op wat er staat. Trots op ons team. En dankbaar voor alle partners met wie we dit samen doen. Maar misschien nog wel belangrijker: we hebben er vooral heel veel zin in.

Want als deze eerste vijf jaar iets hebben laten zien, dan is het dit: Veenhuizen heeft een indrukwekkend verleden. Maar minstens zo veel toekomst.

Op naar de volgende vijf jaar.

Bas Morsink

GROTE IMPULS VOOR VEENHUIZEN

1,9 MILJOEN SUBSIDIE VOOR GROOTSCHALIGE RENOVATIES

Veenhuizen kan met vertrouwen vooruitkijken. De provincie Drenthe heeft een subsidie van maar liefst 1,9 miljoen euro toegekend voor de restauratie, verduurzaming en herbestemming van veertien panden in de UNESCO Werelderfgoed Koloniën van Weldadigheid. Dankzij deze steun kan De Nieuwe Rentmeester samen met partners verder bouwen aan een levendige en toekomstbestendige kolonie Veenhuizen.

“Deze subsidie geeft ons enorm veel energie. We kunnen onze monumenten beter beschermen én door herbestemming nieuwe functies en nieuwe ‘kolonisten’ aantrekken die Veenhuizen nog meer kleur geven.” - directeur Bas Morsink

10-jarenplan restauratie en herbestemming en Regiodeal Noord-Drenthe ‘Vitaal verbonden’

De subsidies maken uitvoering mogelijk van het 10-jarenplan voor restauratie en herbestemming van UNESCO Werelderfgoed Koloniën van Weldadigheid 2024-2033. Het 10-jarenplan kwam tot stand in samenwerking met De Nieuwe Rentmeester, de Maatschappij van Weldadigheid, de gemeenten Noordenveld en Westerveld en de provincie Drenthe. Doel van dit plan is om de monumenten en beeldbepalende panden in het Nederlandse UNESCO Werelderfgoed gebied in goede staat van onderhoud te krijgen en waar nodig te voorzien van een passende nieuwe functie. De monumenten die er het “slechtst” aan toe zijn qua onderhoud krijgen voorrang bij het restaureren.

In juli 2024 hebben Provinciale Staten besloten om van 2024 tot en met 2027 jaarlijks € 750.000 beschikbaar te stellen voor het 10-jarenplan restauratie en herbestemming Koloniën van

Weldadigheid. Daarnaast is er voor Veenhuizen in de periode tot en met 2029 in totaal 3 miljoen euro beschikbaar vanuit de Regiodeal. Het is de eerste keer dat middelen vanuit de Regiodeal Noord-Drenthe worden ingezet voor restauratie en herbestemming.

AANPAK

Dankzij deze subsidies kunnen we de komende jaren karakteristieke gebouwen grondig restaureren. Meerdere panden op het Ambachtscluster, de voormalige Gestichtswachters kazerne, het Maallustcomplex, Hotel Bitter & Zoet, voormalig cellencomplex de Rode Pannen en het Slachthuisje staan op de planning voor een uitgebreide onderhoudsronde. Bovendien wordt het toeristisch aanbod versterkt: het Toeristisch Informatiepunt (TIP) heeft een nieuwe, centrale locatie gekregen aan de Oude Gracht 2.

Een belangrijk onderdeel van het restauratieproject is het herstel van technische gebreken aan de panden. Uit recente inspecties blijkt dat verschillende onderdelen van de gebouwen in matige tot slechte staat verkeren. Om deze monumenten te behouden voor toekomstige generaties is ingrijpend onderhoud/restauratie noodzakelijk.

Het gaat onder meer om werkzaamheden als schilderwerk, herstel van houtrot, reparatie van zinkwerk, het herstellen van metsel- en voegwerk en diverse andere onderhouds- en restauratiewerkzaamheden. Waar dat mogelijk is, worden historische elementen en oorspronkelijke kleurstellingen teruggebracht. De gemeente Noordenveld speelt hierbij een actieve en adviserende rol.

EEN WARM WELKOM IN VEENHUIZEN

OPENING NIEUWE AANLANDPLEK VOOR BEZOEKERS AAN VEENHUIZEN

Samen met het Toeristisch Informatiepunt (TIP), eerder gevestigd in het Slachthuis aan de Oude Gracht 40, heeft de Nieuwe Rentmeester een nieuwe aanlandplek voor bezoekers van Veenhuizen ontwikkeld in het voormalige schooltje van het Tweede Gesticht uit 1875.

Deze aanlandplek aan de Oude Gracht 2 is een herkenbare en gastvrije poort tot het dorp, die de bezoekers ontvangt en wegwijs maakt. Het wordt de startplek vanuit waar u het dorp kunt gaan ontdekken, te voet of op de fiets. Een fiets nodig? Die huurt u hier ook! Daarnaast wordt het unieke cultureel erfgoed van Veenhuizen op een laagdrempelige en inspirerende manier onder de aandacht gebracht door een expositie in de stijl van een oud klaslokaal.

Wij nodigen u van harte uit om deze zomer een kijkje te komen nemen in de nieuwe TIP.

In de afgelopen jaren heeft dit Rijksmonument meerder functies gehad: van dokterspraktijk tot ruimte voor kookworkshops onder de naam Inmaak en Bewaar. Tijdens de restauratiewerkzaamheden kwamen er dan ook steeds meer historische elementen tevoorschijn die in de loop van de jaren achter voorzetwandjes en betimmering verborgen werden. Bij het verwijderen van de houten schroten zijn oude plinten en verfijnde details in het stucwerk zichtbaar geworden, die

jarenlang verborgen zaten. Ook in de hal kwamen verrassingen tevoorschijn: na het weghalen van het gipsplafond bleek er een dakbeschot met een karakteristieke kraal aanwezig te zijn, een waardevol historisch detail. Op zolder zijn gekleurde tegels aangetroffen, al blijkt deze specifieke tegelsoort verder niet meer terug te vinden in het pand zelf.

De kleuren in het pand zijn ook aangepast naar het traditionele kleurgebruik. Zo heeft de schilder onderzoek gedaan naar de oorspronkelijke kleurstelling van de schouw. Hierbij kwam een diepe, donkerrode kleur tevoorschijn. Ook heeft het dak een flinke schoonmaakbeurt gehad zodat het pand er weer fris bijstaat om bezoekers te verwelkomen.

Foto werkzaamheden Oude Gracht 2

HET AMBACHTSCLUSTER IN BEWEGING

Dit jaar zijn we ook druk bezig met het bepalen van de nieuwe richting van het Ambachtscluster. Naast de geplande restauraties zijn we voor een aantal panden druk in gesprek met potentiële nieuwe huurders, maar een aantal van deze panden wachten nog op nieuwe kolonisten. Heeft u interesse om uw bedrijf te vestigen op deze plek met historie? Kijk dan op www.nieuwe-rentmeester.nl voor meer details.

We beginnen dit voorjaar met een tijdelijke invulling van de Oude Gracht 4. Hier vindt u een combinatie van een pop-up café en een expositie die het verhaal

verteld van 5 jaar UNESCO Werelderfgoed in Veenhuizen. Daarnaast brengen we 5 jaar De Nieuwe Rentmeester in beeld, net als onze samenwerking met natuur- en erfgoedorganisaties Het Drentse Landschap en BOEi.

Wij nodigen u van harte uit om tijdens de weekenden van mei tot en met september een kijkje te komen nemen en een kop koffie te komen drinken. Oude Gracht 4 is gelegen naast het nieuwe Toeristische Informatiepunt en de toegangspoort tot het Ambachtscluster.

Foto Oude Gracht 4

BELANGRIJKE SAMENWERKINGEN

Het werk van de Nieuwe Rentmeester is alleen mogelijk dankzij de inzet en betrokkenheid van de vele partijen die in het gebied actief zijn. Door deze hechte samenwerking kunnen we in Veenhuizen telkens weer nieuwe restauraties en (onderhoud)projecten realiseren.

Hieronder leest u hoe de Stichting de Nieuwe Rentmeester terugkijkt op de eerste vijf jaar in rentmeesterschap in Veenhuizen. Daarnaast blikt ook burgemeester Klaas Smit terug op de samenwerkingen die de ontwikkelingen in Veenhuizen mogelijk maken. En deelt gebiedsregisseur Anita ter Veld haar visie op de toekomst van het gebied.

OPRICHTERS BOEI EN HET DRENTSE LANDSCHAP

Sinds 19 februari 2021 zet Stichting de Nieuwe Rentmeester Veenhuizen, opgericht door BOEI en Het Drentse Landschap, zich in voor het behoud, beheer en de doorontwikkeling van het monumentale ensemble Veenhuizen. In de eerste jaren lag de focus op de overdracht van circa 94 monumentale panden en bijbehorend groen van het Rijk, het inrichten van de organisatie en het op orde brengen van

Foto Klaas Smid

DE BURGERMEESTER VAN NOORDENVELD KLAAS SMID

Het heeft enige jaren en veel inzet van velen gevraagd om de Werelderfgoed status te verwerven voor Veenhuizen. Met voldoening kijken we terug op dat proces. Samen hebben we ons sterk gemaakt en inspanningen geleverd die tot resultaat hebben geleid.

Samenwerking is ook essentieel voor de verdere ontwikkeling van Veenhuizen. De Nieuwe Rentmeester is daarbij een belangrijke partner, waarmee we gezamenlijke belangen delen. Zoals een beleefbaar en bereikbaar Veenhuizen. Dat sluit mooi aan bij het thema van het Werelderfgoed congres 2026 in Veenhuizen 8 en 9 mei aanstaande.

Bovendien vieren we in 2026 vijf jaar Werelderfgoed Koloniën van Weldadigheid. De Nieuwe Rentmeester heeft het eigendom van de Nederlandse Staat per 5 juli 2021 overgenomen. Het betreft zo'n tachtig panden en veertig hectare grond.

Met als missie het monumentale ensemble Veenhuizen als geheel te behouden en door duurzaam beheer te versterken en daar waar mogelijk door te ontwikkelen.

Een forse opdracht. Als gemeente onderschrijven we deze missie en willen ook wij bijdragen aan deze missie. Samen staan we sterk! Ik vertrouw erop dat we nog veel goede zaken in Veenhuizen gaan realiseren.

DE NIEUWE REGISSEUR VEENHUIZEN: ANITA TER VELD

Als regisseur zet ik mij in voor het behoud van alles wat Veenhuizen bijzonder maakt, én voor nieuwe ontwikkelingen die daarbij passen.

Dat doe en kan ik niet alleen, maar trek hier samen in op met ondernemers, overheden en uiteraard onze inwoners en andere betrokkenen. Ik heb een aanjagende rol gericht op het verbinden van mensen en ideeën. Mijn streven is om samen hetzelfde verhaal te vertellen en versnippering te voorkomen door plannen goed op elkaar af te stemmen. En deze te vertalen in één uitvoeringsagenda.

Heeft u een vraag, een idee of wilt u sparren? Ik kom graag met u in contact.

Anita Ter Veld (Ad interim)

Contact:

a.terveld@noordenveld.nl
06 – 52342047
20u p.w.

Foto sleuteloverdracht Veenhuizen met Sonja van der Meer en Arno Boon

beheer en onderhoud. Daarnaast zijn restauraties gestart aan beeldbepalende gebouwen, is geïnvesteerd in verduurzaming en is gewerkt aan herbestemming met ruimte voor wonen, werken, cultuur en recreatie. Ook is stevig ingezet op samenwerking, publieksfunctie en het zichtbaar maken van het verhaal van Veenhuizen als geheel.

In de komende drie jaar staan grootschalige restauraties en gefaseerde herontwikkeling centraal. Prioriteit ligt bij monumenten met een urgente restauratieopgave, verdere verduurzaming en het ontwikkelen van duurzame functies die bijdragen aan een gezonde exploitatie en leefbaarheid. Zo wordt het ensemble toekomstbestendig behouden, met respect voor de cultuurhistorische waarden en UNESCO-status van Veenhuizen.

Arno Boon – Directeur van BOEI en Sonja van der Meer – Directeur-Bestuurder van Stichting Het Drentse Landschap

MAAK KENNIS MET DE ONDERNEMERS EN KUNSTENAARS VAN...

DE ONDERNEMERSKAZERNE

De Ondernemerskazerne aan de Hospitaallaan 1 is een verzamelplaats voor ondernemers uit de omgeving. Hier vind je winkeltjes, praktijken en kantoren. Van een boekenwinkel tot een boekhouder en van een fotograaf tot een fysiotherapeut. Een aantal van de ondernemers die er zijn gevestigd stellen zich graag voor:

Atelier Hooglander (Hooglander Art Expo) is het atelier van kunstenaar Sonja Hooglander voor schilderkunst, grafiek, mixed media en fotografie. Ook verzorgt zij atelierpresentaties en workshops, tentoonstellingen in het binnen- en buitenland. Elke laatste zondag van de maand is er Open Huis van 11.00–17.00 uur. Daarnaast het is het atelier beneden aan de zijkant van het pand te bezoeken als Sonja aanwezig is, of op afspraak via www.hooglanderartexpo.nl.

Atelier Studio Hooghalen van Helga Wening van Raan voor grafische vormgeving en Desktoppublishing. In het atelier maakt zij schilderijen en grafiek en geeft ze workshops op aanvraag. Openingstijden: elke laatste zondag van de maand tijdens het Open Huis en op afspraak via 06 25100107. Het atelier is boven op de 1ste etage en is bereikbaar via twee trappen.

De Boekpub is een gezellig, sfeervol boekwinkeltje dat ook nog eens uniek is in Nederland. Hoezo dan? Nou, je vindt hier boeken die je in de reguliere boekwinkel niet tegenkomt, namelijk boeken van zelfpublicerende auteurs. Ook voor schrijfactiviteiten, lezingen en leuke cadeautjes kun je hier terecht. Open op donderdag en vrijdag: 13.00-17.00 uur. Zaterdag (en laatste zondag v/d maand): 11.00-17.00 uur.

KUNST KRACHT

Wellicht heb je het al gehoord... er zijn nieuwe kunstenaars actief in Veenhuizen! De voormalige Gestichtwachters Kazerne (ook wel GeWa genoemd) groeit dit jaar uit tot de broedplaats KUNST KRACHT. Momenteel werken er al jonge kunstenaars die net zijn afgestudeerd aan Minerva (collectief Daisies, Fleur Versleijen en Sterre van Bommel). Maar ook de Drentse kunstenaarscommunity Kuunst.nu heeft er een plek gevonden voor onderzoek, tentoonstellingen en bijeenkomsten.

Voor beeldend kunstenaars biedt Veenhuizen bijzondere voordelen: Het Drentse landschap en de verstilling geven ruimte voor verdieping. De status van Veenhuizen als UNESCO-Werelderfgoed en Kolonie van Weldadigheid voegt een extra laag toe: kunstenaars kunnen zich laten inspireren door thema's als vrijheid en beperking, gemeenschapszin en afzondering, verleden en vernieuwing. Wat is het DNA van Veenhuizen? Het maakt Veenhuizen tot een vruchtbare plek voor kunst die reflecteert op maatschappelijke vraagstukken en erfgoed op eigentijdse wijze tot leven brengt.

Daarnaast opent de broedplaats mogelijkheden voor zichtbaarheid en samenwerking. Door verbinding met bijvoorbeeld festival Noordergloed, het Gevangenis-museum, lokale organisaties en bewoners, kunnen kunstenaars hun werk tonen aan nieuw publiek en

experimenteren met nieuwe vormen van presentatie en participatie. In de provincie Drenthe zijn de mogelijkheden en voorzieningen voor kunstenaars schaars. Daarom zijn we zo blij met de ontwikkeling van een nieuwe broedplaats in Veenhuizen!

Na de eerste gerealiseerde tentoonstelling Startschot (maart dit jaar) zullen de kunstenaars in de komende periode met regelmaat open ateliers organiseren, expositie inrichten, maar ook workshops of lezingen organiseren.

Tijdens de Werelderfgoeddagen en Noordergloed zullen er naast een tentoonstelling op twee locaties meerder activiteiten worden georganiseerd door de kunstenaars. De agenda kunt u teruglezen in deze nieuwsbrief.

Voor meer informatie, of als u op de hoogte wilt blijven van alle activiteiten en mogelijkheden, kunt u mailen met hellen.abma@kunstencultuur.nl

Foto van het werk van Sascha van Holt, tijdens haar onderzoeksperiode in KUNST KRACHT.

Zoet & Vintage is een sfeervolle combinatie van een ambachtelijke ijssalon, koffieplek en vintage winkel. Bezoekers kunnen hier terecht voor: Ambachtelijk schepijs (ook vegan), koffie, thee en gebak, unieke vintage en brocante items, en kleine verrassingen. De winkel sluit goed aan bij bezoekers van Veenhuizen die op zoek zijn naar een bijzondere plek om even te genieten én rond te kijken. Zoet & Vintage is geopend op zaterdag en zondag van 11:00 tot 16:30 uur.

DE KOLONIËN VAN WELDADIGHEID VIEREN 5 JAAR WERELDERFGOED

In 2026 vieren de Koloniën van Weldadigheid hun eerste UNESCO Werelderfgoed lustrum. Ter ere van deze bijzondere gelegenheid worden er het hele jaar diverse culturele activiteiten georganiseerd. Veenhuizen is op 8 en 9 mei gastheer van het Werelderfgoedcongres, waar alle 13 UNESCO Werelderfgoederen in het Koninkrijk der Nederlanden zich presenteren.

Op 8 mei komen mensen die actief zijn in werelderfgoed zoals museummedewerkers, beleidsmakers en experts zoals siteholders, sitemanagers en samenwerkingspartners/stakeholders samen voor een informatief programma. Op 9 mei is het publiek van harte welkom tijdens de publieksdag voor een presentatie van de Werelderfgoedlocaties en een rijk gevuld cultureel programma. Hier wordt ook het nieuwe 'Gouden Boekje' voor kinderen over de Koloniën gepresenteerd: 'Wouter de wegloper'.

WERELDERFGOED; MOTOR VOOR BLIJVENDE AANDACHT EN KWALITEIT

2026 is het jaar van het eerste lustrum van het Werelderfgoed Koloniën van Weldadigheid, dat bestaat uit Veenhuizen, Frederiksoord-Wilhelminaoord en Wortel in België. Een logisch moment om terug te kijken hoe dit gebeurde, en wat het betekent.

Wat is Werelderfgoed eigenlijk?

UNESCO Werelderfgoedsites zijn de meest bijzondere en betekenisvolle gebouwen, gebieden en natuur van de hele wereld. Op dit moment zijn het er 1249 wereldwijd, en daar hoort Veenhuizen als onderdeel van de Koloniën van Weldadigheid bij. Werelderfgoed is wereldwijd uniek en onvervangbaar en betreft indrukwekkende verhalen die jong en oud raken. Daarom wil UNESCO deze cultuur en natuur behouden en doorgeven aan volgende generaties. Idee is dat werelderfgoed bevordert dat mensen wereldwijd elkaars cultuur en natuur waarderen. Het draagt bij aan onderling respect tussen culturen, en daarmee aan vrede.

Hoe werd Veenhuizen Werelderfgoed?

Het idee om de Koloniën van Weldadigheid voor te dragen als UNESCO Werelderfgoed komt vanuit Veenhuizen. Het is een initiatief van voormalig burgemeester Hans van der Laan van Noordenveld, inmiddels al meer dan vijftien jaar geleden. Hij wilde het bijzondere monumentale erfgoed van Veenhuizen, dat toen voor een groot deel in zeer slechte staat was, hiermee een toekomst geven.

De Koloniën van Weldadigheid waren het eerste Werelderfgoed dat Nederland voordroeg dat bottom-up tot stand kwam, vanuit de gebieden zelf. Het proces om Werelderfgoed te worden vraagt veel. Je moet overtuigend en wetenschappelijk onderbouwd bewijzen dat de bewuste 'site' wereldwijd uniek is, en in een Managementplan aantonen dat je de plek goed in stand kunt houden voor de toekomst. Een heel proces, waarin werd samengewerkt door vele partners en de coördinatie bij de provincie Drenthe lag. Het duurde - inclusief het nemen van alle besluiten - tien jaar. Voor een Werelderfgoed is dat heel kort...

In 2018 werd de eerste voordracht ingediend, met alle zeven Koloniën van Weldadigheid in Nederland en België. UNESCO was hier niet direct tevreden over, en besloot dat een nieuwe voordracht moest worden gedaan, met alleen de meest gave gebieden erin, die samen representatief zijn voor het stelsel van Weldadigheidskoloniën. Ook vroeg UNESCO te focussen op de kolonieke periode tot 1918, omdat het systeem van de Maatschappij van Weldadigheid en de Rijkswerkrichtingen wereldwijd uniek is, terwijl gevangenis overal voorkomen. Op grond van een aangepast nominatiedossier is

in 2021 door het Werelderfgoedcomité van UNESCO besloten dat Veenhuizen, Frederiksoord-Wilhelminaoord en Wortel UNESCO Werelderfgoed werden.

Wat brengt Werelderfgoed?

Werelderfgoed-zijn brengt voordelen en ook verplichtingen met zich mee. Werelderfgoed is iets om trots op te zijn, het is immers uniek, het trekt toeristen en dagjesmensen, en maakt dat inwoners hun boterham hier kunnen verdienen. De provincie Drenthe als siteholder heeft samen met de gemeenten en de Provincie Fryslân en Rijksoverheid de taak om het unieke cultuurlandschap van de Koloniën van Weldadigheid te beschermen en in goede staat te houden. In Veenhuizen gebeurt dat in nauwe samenwerking met de gemeente Noordenveld en eigenaren van historische gebouwen en landschappelijke structuren zoals lanen (waaronder De Nieuwe Rentmeester), diverse organisaties, ondernemers en bewoners in het gebied. Dat kan veel werk zijn, zoals bijvoorbeeld de vele restauraties en herbestemmingen van monumenten die nu op gang komen. Ook vraagt het om een zorgvuldige en goed navolgbare ruimtelijke ordening. Werelderfgoed wordt wettelijk beschermd en de unieke waarde is het uitgangspunt voor ontwikkelingen. Dat was ook al zo voordat de landbouwkolonie Veenhuizen Werelderfgoed was, alleen nu 'kijkt de hele wereld mee'.

Wat de siteholder ook samen met alle partners in de gebieden doet, is het werelderfgoed uitdragen naar het publiek. Dit gebeurt jaar in jaar uit al onder meer via het Nationaal Gevangenis museum, en via vele projecten, denk bijvoorbeeld aan de projecten met de Design Academy Eindhoven. En dit jaar ook met een culturele programmering ter gelegenheid van het werelderfgoedlustrum. Op 8 mei aanstaande is er een Werelderfgoedcongres met als thema toegankelijkheid. En op 9 mei een voor iedereen gratis toegankelijke publieksdag met een spectaculaire Mindf*ck met goochelaar Victor Mids en workshops met schrijvers en illustratoren van een kinderboekenserie Gouden Boekjes van Nederlandse Werelderfgoederen. Je kunt hier - op één dag - alle 13 UNESCO-Werelderfgoedsites van Nederland ontmoeten.

U bent van harte welkom!

Wendy Schutte, namens
Siteholder UNESCO
werelderfgoed Koloniën van
Weldadigheid in Nederland,
de Provincie Drenthe

EVENEMENTEN KALENDER VIJF! IN VEENHUIZEN

NEDERLANDS WERELDERFgoed CONGRES – De dertien Unesco-werelderfgoedlocaties van Nederland en Curaçao presenteren zich in de Koloniën van Weldadigheid.

- Vrijdag 8 mei Congres voor genodigden
- Zaterdag 9 mei Publieksdag
- Locatie: Gevangenis museum

ERFgoedSPEKTAKEL – Ga op theatrale ontdekkingsstocht door Veenhuizen. Georganiseerd door BOEi.

- 8 en 9 mei – theatrale tour, VR-voorstelling
- 23 en 24 mei – VR-voorstelling
- 20 en 21 juni – theatrale tour, VR-voorstelling
- 4 en 5 juli – VR-voorstelling

EXPOSITIE 5 JAAR DE NIEUWE RENTMEESTER / 12 JAAR DESIGN DEAL / BOUW & BIND – Aan de Oude Gracht 4 (Ambachtscluster) komt een gezamenlijke expositie van De Nieuwe Rentmeester over de monumentale panden van Veenhuizen en 12 jaar Design Deal.

- Open van vrijdag-zondag
- 8 mei t/m 31 augustus aan de Oude Gracht 4

KUNSTKRACHT: WERELDERFgoed TENTOONSTELLING – Beeldend kunstenaars uit het GeWa gebouw laten hun werk zien.

- 8 mei t/m 21 juni in het GeWa gebouw, Oude Gracht 26 en aan de Oude Gracht 4a

LENTEBOK FESTIVAL – Proef lokale lentebieren, geniet van livemuziek, heerlijke bites en goedgevulde borrelplanken.

- 9 mei op het Maallustcomplex

DE KARAVAN – Een vrolijke ontmoetingsplek waar ruimte is voor verhalen, creativiteit en verbinding. Georganiseerd door de Culturele Gemeente Noordenveld.

- 11 mei t/m 21 juni op verschillende locaties in Veenhuizen.

MUZIEK IN HET MONUMENT – Optreden van Hermine Deurloo, Cor Bakker en Reinout Douma

- 17 mei in de Koepelkerk

COLLEGE VEENHUIZEN MET CARLO SCHIPPERS – In zijn boek 'Denken als dader' vertelt Carlo Schippers over alle mooie en minder mooie aspecten van werk bij de politie, recherche en FBI.

- 21 mei bij het Gevangenis museum

BAJESDAG – Een dag vol demonstraties en unieke inkijkjes in de wereld van politie, justitie en detentie.

- 23 mei bij het Gevangenis museum

NOORDERGLOED – Een multidisciplinair cultureel festival met muziek, theater en kunst.

- 20 en 21 juni op diverse locaties in Veenhuizen

KOLONIELEZING MET MICHELLE VAN TONGERLOO – Als straatarts en huisarts in Rotterdam zet ze zich in voor mensen die in kwetsbare omstandigheden zijn beland.

- 30 juni in de Koepelkerk

FESTIVAL VEENHUIZEN – Een bijzondere editie vol livemuziek: een frisse mix van klassiek, jazz, folk en meer.

- 14, 15 en 16 augustus op diverse locaties in Veenhuizen

MUZIEKTHEATERVOORSTELLING: KOELONIE – Het weldadig loflied van de koe.

- 27, 28, 29 augustus bij Madre Mia, Stoomweg 3A

OPEN MONUMENTENDAG – Openstelling van verscheidene monumenten in Veenhuizen.

- 12 en 13 september

COLLEGE VEENHUIZEN MET AHMED ABUTALEB – Oud-burgemeester van Rotterdam en inspirerende en ervaren bestuurder die zich gedurende zijn indrukwekkende carrière heeft ingezet voor een inclusieve en verbonden samenleving.

- 17 september bij het Gevangenis museum

MAALLUST BOCKFESTIVAL – Twee dagen vol karaktervolle bieren, herfstige smaken, livemuziek en een Biergarten.

- 3 en 4 oktober op het Maallustcomplex

KUNSTKRACHT: TENTOONSTELLING – Beeldend kunstenaars uit het GeWa gebouw laten hun werk zien.

- 6 t/m 29 november in het GeWa gebouw, Oude Gracht 26

GROENE HOP FESTIVAL – Alles draait om bier dat gebrouwen is met hop in z'n puurste vorm. Dat gaat goed samen met muziek en lekker eten.

- 14 november op het Maallustcomplex

COLLEGE VEENHUIZEN MET SHEILA SITALSING – Journalist, columnist en schrijver. In 'Waar ik me voor schaam (2025)' legt ze verbanden tussen toen en nu en onderzoekt welke opdracht voortvloeit uit zo'n beladen verleden.

- 19 november bij het Gevangenis museum

AFSLUITEND EVENEMENT – Invulling nader te bepalen

- December

Het bovenstaande programma is onder voorbehoud van wijzigingen. Het programma VIJF! is opgesteld door de Provincie Drenthe

VIJF!

PUBLIEKSDAG WERELDERFGOED OP 9 MEI

DE WERELDERFGOED CODE: ONTRAFEL HET VERLEDEN, VOORSPEL DE TOEKOMST.

*Werelderfgoed voor iedereen. Begrijpelijk,
beleefbaar en bereikbaar.*

Op zaterdag 9 mei komt Werelderfgoed tot leven tijdens een gratis publieksdag in Veenhuizen. Ontdek, doe mee en ervaar hoe bijzonder erfgoed is. Geschikt voor jong en oud.

Tijdens deze gratis dag komt alles samen: ontdekken, doen en beleven. Struin over de werelderfgoedmarkt waar alle 13 UNESCO Werelderfgoed-sites uit Nederland samenkomen, doe mee aan activiteiten voor jong en oud en laat je verrassen door optredens en bijzondere verhalen.

Laat je verrassen door Victor Mids met zijn unieke mix van wetenschap, psychologie en illusie weet hij jong en oud te verwonderen. Bekend van het populaire tv-programma Mindf*ck, neemt Victor je mee in een wereld waarin niets is wat het lijkt.

Of je nu komt met kinderen, vrienden of familie, er is voor iedereen iets te ontdekken. Een dag vol verwondering, midden in het bijzondere decor van de Koloniën van Weldadigheid.

Zaterdag 9 mei 2026

10:00 - 16.00 uur

Gratis toegang

Locatie: Gevangenis museum Veenhuizen

**KOLONIËN VAN
WELDADIGHEID**

**5 JAAR
UNESCO
WERELDERFGOED**

Foto Miranda Drenth / Gemeente Noordenveld

ERFGOEDSPEKTAKEL DRENTHE – OP ONTDEKKING NAAR STRAFKOLONIE VEENHUIZEN

OP 8 & 9 MEI, 23 & 24 MEI, 20 & 21 JUNI EN 4 & 5 JULI

Het Erfgoedspektakel is een reizend feest van verbinding en verwondering, op unieke en indrukwekkende plekken. Vier weekenden lang komt het Erfgoedspektakel naar Veenhuizen, met twee bijzondere voorstellingen. Het Erfgoedspektakel is een initiatief van erfgoedorganisatie BOEi met steun van de VriendenLoterij en de Provincie Drenthe.

THEATRALE WANDELROUTE 'DE ONTDEKKING VAN VEENHUIZEN'

Tijdens deze theatrale wandeling van ongeveer 50 minuten ontmoet je bewoners, een pastoor, een gevangene, de gestichtswacht, de bedelares en de zakenman die aan lagerwal raakte. Allemaal leefden ze hier korte of langere tijd. Ontdek zo een Nederlandse geschiedenis die jaren verborgen bleef. Hoe ontwikkelde het dorp zich vanaf de oprichting van de Maatschappij van Weldadigheid naar een strafkolonie voor bedelaars tot een gevangenisdorp? Hoe leefden gevangenen en bewoners samen in een dorp waar verder niemand naar binnen mocht? Hoe gingen ze samen naar de kerk? Welke bekende volkszanger ging er zogenaamd een paar weekenden 'op vakantie'? Wat gebeurde er met de bewoners toen het dorp open ging? En hoe zie je dit terug in Veenhuizen vandaag de dag? Ga mee op deze spannende ontdekkingstocht voor jong en oud. En één ding is zeker: je blik op Veenhuizen zal nooit meer hetzelfde zijn.

"De ontdekking van Veenhuizen" vindt plaats op 8 & 9 mei en 20 & 21 juni op verschillende tijdstippen.

Na deze voorstellingen blijft het mogelijk om deze wandelroute van theaternmaker Erris van Ginkel op digitale wijze af te luisteren.

VR VOORSTELLING 'KERKLAAN_6.MP4'

De voorstelling Kerklaan_6.mp4 is een live VR-voorstelling waarin technologie het nieuwe geloof blijkt. Wat gebeurt er als er niemand meer meekijkt? In deze live VR-voorstelling volgen

we de UTP-kabels terug naar hun herkomst. We staan voor De Grote Kerk in Veenhuizen, de krakende deuren van een – schijnbaar verlaten – heiligdom slaan open. Niet het Woord, maar de Technologie heeft het hier overgenomen. We zien de dreiging op de CCTV camera in de cel, een donkere steeg en de achterkamer van de nieuwe priester. Plekken die veilig zijn bij gratie van observatie.

Via een VR-bril betreed je een live voorstelling van 45 minuten waarin toezicht en controle zich langzaam om je heen sluiten. Veenhuizen kent deze blikken van vroeger – maar wie kijkt er nu? Wie is de kijker, de beveiliging, de God; het alziende oog? In de Grote Kerk van Veenhuizen ontvouwt zich een nieuw ritueel. Sinds 2011 aan de eredienst onttrokken en nu – 15 jaar later – heropend voor een nieuwe tijd, een nieuw geloof. Orgelklanken dragen je langs digitale biechten, naar een toekomst waarin niets ongezien blijft.

De voorstelling is gemaakt door Aleksej Ovsiannikov, Bram van der Snel, Ies Kaczmarek, Jan Groenland, Koenraad Spijker en Quintijn Relouw van Holy Dirt en Studio Engine Off, in opdracht van het Erfgoedspektakel.

Deze voorstellingen vinden plaats op 8 & 9 mei, 23 & 24 mei, 20 & 21 juni en 4 & 5 juli op drie verschillende tijdstippen.

erfgoedspektakel drenthe

mei, juni & juli

Startpunt
Oude Gracht 2
in Veenhuizen

De
ontdekking
van
Veenhuizen
wandelroute

De Grote Kerk
in Veenhuizen

Kerklaan_6.mp4
Live
VR-voorstelling

noo—rder gloed

festival
veenhuizen
licht op

20-21 juni
noordergloed.com

Festival Noordergloed is een splinternieuw cultureel festival in Veenhuizen. Op een plek met een rauwe en indrukwekkende geschiedenis, ooit onderdeel van de Koloniën van Weldadigheid, krijgt het verleden hier een nieuw geluid. Geen stoffig verhaal, maar een levendige mix van kunst, muziek en ontmoeting.

Noordergloed trekt een breed publiek: van nieuwsgierige bezoekers— tot cultuurliefhebbers en avonturiers die zin hebben om Veenhuizen op een andere manier te ervaren.

Verwacht een veelzijdige programmering met live muziek, theater, poëzie, lokale makers en verrassende workshops. Over het hele terrein duiken plekken op waar iets gebeurt. Soms klein en intiem, soms groots en meeslepend.

Wat het festival bijzonder maakt, is de energie van onderop. Makers, bewoners en organisaties werken samen om iets neer te zetten dat schuurt, verrast en verbindt. Noordergloed laat zien dat Veenhuizen niet alleen een plek met geschiedenis is, maar vooral een plek die leeft.

Check de line-up en scoor je tickets door de QR-code te scannen. Reserveer meteen je campingplek, huur een fiets en regel je parkeerticket.

NOORDENVELD HANGT DE CULTURELE SLINGERS OP

'Culturele Gemeente' is een subsidieregeling van de provincie Drenthe, waarmee ieder jaar één gemeente extra ruimte krijgt om cultuurinitiatieven te stimuleren. In 2026 is Noorderveld de laatste gemeente die deze titel draagt. Het doel van de regeling is om cultuur van onderaf te laten groeien: initiatieven van inwoners, verenigingen en makers krijgen een duwtje in de rug om ideeën te realiseren en samenwerkingen te versterken.

Dat dit werkt, blijkt uit de vele initiatieven die zijn ontstaan. Via de subsidieregeling Streekprogramma Voeten in het (Noorden)veld konden organisaties een bijdrage tot maximaal €2.500 aanvragen. Meer dan 45 initiatieven maakten daarvan gebruik. Met relatief kleine bedragen wisten organisatoren veel voor elkaar te krijgen, dankzij eigen inzet, vrijwilligers, materialen en aanvullende financiering. Juist die combinatie laat zien hoeveel energie en betrokkenheid er in de dorpen van Noorderveld aanwezig is. Een jaar lang staan kunst, cultuur en ontmoeting centraal in de dorpen van de gemeente. Van Roden tot Norg, van Peize tot Veenhuizen: overal worden letterlijk culturele slingers opgehangen. Ze vormen het herkenbare symbool van een jaar waarin inwoners, verenigingen, kunstenaars en organisatoren laten zien hoeveel creativiteit er in Noorderveld leeft.

Het programma is veelzijdig en verspreid over het hele jaar. Concerten, exposities, festivals, theater, workshops en community art-projecten zorgen ervoor dat er vrijwel elke maand iets te beleven is. Grote evenementen zoals het Filmfestival Veenhuizen, Festival VeenOmeen en Worteldagen maken deel uit van het programma. Tegelijkertijd is er veel uitbreiding van bestaande initiatieven en ontstaan er vernieuwde samenwerkingen tussen organisaties, kunstenaars en verenigingen.

Wat Culturele Gemeente Drenthe 2026 bijzonder maakt, is dat het programma vooral vanuit de gemeenschap zelf ontstaat. Veel activiteiten bouwen voort op bestaande

initiatieven die dit jaar extra ruimte krijgen om te groeien en nieuwe verbindingen aan te gaan. Zo ontstaat een programma dat stevig geworteld is in de dorpen van Noorderveld en ook na 2026 plukken organisaties hier de vruchten van. Het zorgt voor participatie en toegankelijker aanbod voor alle inwoners, maar ook voor bezoekers van Noorderveld.

Noorderveld heeft bovendien een bijzondere plek op de kaart: in de gemeente ligt Veenhuizen, onderdeel van de Koloniën van Weldadigheid en UNESCO Werelderfgoed. Dat dit vijfjarig jubileum samenvalt met het jaar waarin Noorderveld Culturele Gemeente van Drenthe is, maakt het extra bijzonder. Het is een mooie samenloop die laat zien hoe erfgoed, cultuur en gemeenschap elkaar kunnen versterken en er zijn al mooie kruisverbanden ontstaan, zoals bijvoorbeeld het buurtkunstenproject De Karavaan van Welzijn in Noorderveld die samenwerken met Festival Noordergloed en starten in Veenhuizen.

Culturele Gemeente Drenthe 2026 laat zien dat cultuur niet alleen draait om kunst, maar vooral om mensen. Om inwoners die iets organiseren omdat ze hun dorp willen verrijken, om vrijwilligers die zich inzetten voor muziek, theater of erfgoed, en om ontmoetingen die ontstaan rondom cultuur. Met elkaar hangt Noorderveld in 2026 de culturele slingers op en iedereen is welkom om mee te vieren!

LENTE FESTIVAL

9 MEI

BOCK FESTIVAL

3 & 4 OKT

GROENE HOP FESTIVAL

14 NOV

BIERBROUWERIJ

MAALLUST.

FESTIVAL VEENHUIZEN OP 14 T/M 16 AUGUSTUS

DRIE DAGEN MUZIEK IN EEN UNIEK DECOR

Ontdek Festival Veenhuizen! Een intiem zomerfestival vol livemuziek, midden in een bijzonder jaar. Festival Veenhuizen pakt daarom dit jaar groots uit met een extra festivaldag op zondag. Van 14 t/m 16 augustus ben je welkom om dit mee te beleven.

Festival Veenhuizen brengt een frisse mix van klassiek, jazz, folk en meer. De programmering is in handen van Fuse (bekend als huisband van Podium Klassiek), dat met nieuwsgierigheid en vakmanschap nieuw talent en topmusici samenbrengt in verrassende programma's. Verwacht concerten van hoog niveau, maar altijd dichtbij. Je hoort de ademhaling van de musici, voelt de spanning van een eerste noot en ervaart hoe stilte net zo krachtig kan zijn als muziek.

Tegen het decor van historische gebouwen, statige lanen en wondermooie natuur verrijst een festival dat intiem en levendig tegelijk is. Je wandelt of fietst van concert naar concert, stuit op pop-ups, schuift aan bij een onverwachte muzikale ontmoeting of strijkt neer

op een gezellige plek voor een hapje en een drankje. Wat Festival Veenhuizen bijzonder maakt, is de balans tussen muziek, plek en publiek. De concerten krijgen alle ruimte, het erfgoed vormt een natuurlijk decor en de luisteraars zijn betrokken en aandachtig. Geen massaliteit, wel een unieke beleving – precies wat het festival zijn karakter geeft.

De extra zondag voelt als een cadeau: nog meer tijd om te dwalen, te luisteren en je te laten verrassen. Om het bijzondere van dit jaar samen te vieren. Laat je meevoeren door muziek en verhalen.

FESTIVAL
VEENHUIZEN.
MUZIEK &
VERHALEN

VRIJDAG 14
T/M ZONDAG
16 AUGUSTUS
2026

ZOMERFESTIVAL MET
MUZIEK EN VERHALEN

CAREL KRAAYENHOF
KOLONIEKERK WILLEMSOORD

ELLEN TEN DAMME
KOLONIEKERKJE WILHELMINA OORD

CHANNAH HEWITT
A tribute to Barbra Streisand
REESTKERK OUD AVEREEST

HERMINE DEURLOO
COR BAKKER - REINOUT DOUMA
KOEPELKERK VEENHUIZEN

TICKETS: [KOLONIENVANWELDADIGHEID.NL](https://kolonienvanweldadigheid.nl)

Evenementen & Activiteiten Nationaal Gevangenis museum

18 april t/m 3 mei -

programering Meivakantie

NIEUW Boevenbus KIDS

5 mei - Vrijheidslunch

9 mei - UNESCO Werelderfgoed dag

21 mei - College Veenhuizen:

Carlo Schippers - FBI profiler

23 mei - Bajesdag

Meer informatie op gevangenis museum.nl

VIJF!

Vier dit bijzondere jaar met ons mee!

Van links naar rechts: Boven: Kim Janssen (gebouwbeheer), Bas Morsink (directeur) en Bart Kerkdijk (bouwkundige). Onder: Marissa van der Ploeg (verhuur & ontwikkeling), Tessa Mul (marketing & communicatie) en Sanne Beishuizen (bouwkundige).

**Meer vragen over het VIJF! programma? Ga naar de website van de Koloniën van Weldadigheid.
Vragen aan ons? Stel ze via een van de kanalen hieronder!**

Het team van de Nieuwe Rentmeester

ALGEMENE VRAGEN	MAIL	TELEFOONNUMMER
hallo@nieuwe-rentmeester.nl		0592-749360
STORINGEN	MAIL	TELEFOONNUMMER
storingen@nieuwe-rentmeester.nl		0592-749360
BEZOEKADRES		
Oude Gracht 26, 9341 AB Veenhuizen		
BLIJF UP TO DATE EN VOLG ONZE PAGINA'S		
Website:	www.nieuwerentmeester.nl	
Instagram:	de_nieuwe_rentmeester	
Facebook:	denieuwerentmeester	
LinkedIn:	de Nieuwe Rentmeester Veenhuizen	

Copyright: de Nieuwe Rentmeester Veenhuizen
Redactie: Tessa Mul / Marissa van der Ploeg / Kim Janssen
Fotocredits: À la Roos - Roos Sneek / Tessa Manu Photography / Eigen foto's de Nieuwe Rentmeester
Vormgeving: Marjan van de Bult - Gelukfabriek

